

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА**

**ФАКУЛЬТЕТ КОМП'ЮТЕРНИХ НАУК ТА КІБЕРНЕТИКИ
Кафедра системного аналізу та теорії прийняття рішень**

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Заступник декана

з навчальної роботи

_____ Людмила ОМЕЛЬЧУК

«__» _____ 20__ року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**ПРИЙНЯТТЯ РІШЕНЬ В КРИЗОВИХ СИТУАЦІЯХ
для студентів**

галузі знань	12 – «Інформаційні технології»
спеціальність	124 – «Системний аналіз»
освітній рівень	бакалавр
освітня програма	"Системний аналіз"
вид дисципліни	вибіркова
вибірковий блок	"Системний аналіз та прийняття рішень"

Форма навчання	денна
Навчальний рік	2024/2025
Семестр	7
Кількість кредитів ECTS	4
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська
Форма заключного контролю	залік

Викладач: доцент, к.ф.-м.н., Галина ДОЛЕНКО, доцент кафедри САТР

Пролонговано: на 20 /20 н.р. () « » 20 р.

на 20 /20 н.р. () « » 20 р.

КИЇВ – 2025

Розробник: доцент Галина ДОЛЕНКО, канд.ф.-м.н., доцент кафедри системного аналізу та теорії прийняття рішень

ЗАТВЕРДЖЕНО

В.о. завідувача кафедри «Системного аналізу та теорії прийняття рішень»

_____ Петро ЗІНЬКО

Протокол № від « » грудня 20 року

Схвалено. Гарант освітньо-професійної програми першого рівня вищої освіти "Системний аналіз" _____ Михайло ШАРАПОВ

Протокол від «___» _____ 20__ року №___

Голова науково-методичної комісії _____ Тетяна КАРНАУХ

(підпис)

1. Мета дисципліни: одержання студентами базових знань з теоретичних положень кризового управління, вмінь працювати з основними моделями та методами прийняття рішень в кризових ситуаціях, навичок застосування отриманих знань до практичних задач підтримки прийняття рішень з оперативного та стратегічного кризового управління.

2. Попередні вимоги до опанування або вибору навчальної дисципліни

Знати базові поняття математичного аналізу, алгебри та геометрії, диференціальних рівнянь, дослідження операцій, системної оптимізації, теорії прийняття рішень.

Вміти розв'язувати типові задачі з цих курсів.

Володіти елементарними навичками: розв'язувати задачі в кризових ситуаціях.

Для доступу до дисципліни «Прийняття рішень в кризових ситуаціях» освітньо-професійної програми «Системний аналіз» студент повинен опанувати компетентності та результати навчання, які надають дисципліни «Алгебра та геометрія», «Системна оптимізація», «Теорія прийняття рішень». Дисципліна «Прийняття рішень в кризових ситуаціях» є базовою для засвоєння дисципліни «Прикладні проблеми теорії прийняття рішень та системного аналізу».

3. Анотація навчальної дисципліни: навчальна дисципліна вибору студента «Прийняття рішень в кризових ситуаціях» є складовою освітньо-професійної програми підготовки фахівців за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти *галузі знань* 12 „Інформаційні технології” зі спеціальності 124 – “Системний аналіз”, *освітньо-професійної програми* – „Системний аналіз”. Викладається у 7 семестрі 4 курсу в обсязі – 120 год. (4 кредити ECTS), зокрема: лекції – 42 год., консультації – 2 год., самостійна робота – 76 год. В курсі передбачено 2 частини та 1 контрольна робота. Завершується дисципліна – заліком в 7 семестрі.

В результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

знати: методологію розв'язання задач підтримки прийняття рішень при оперативному та стратегічному кризовому управлінню, основні визначення, формули, поняття та положення, підходи, математичні моделі та методи до прийняття рішень в кризових ситуаціях.

вміти: знаходити та аналізувати показники ймовірності банкрутства, точки беззбитковості, витрати, будувати основне рівняння фінансового планування, модель аналізу DuPont, модель показників ROS та AT, комплекс заходів оперативного прийняття рішень в кризових ситуаціях, математично моделювати задачі антикризового прийняття рішень та знаходити оптимальні фінансові потоки в кризових ситуаціях, дебіторську та кредиторську заборгованість, запаси, оборотний капітал.

4. Завдання (навчальні цілі)

Набуття знань, умінь та навичок (компетентностей) відповідно до освітньої кваліфікації бакалавра з системного аналізу. Зокрема, розвивати:

ЗК 2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ФКСАПР 2. Здатність формулювати постановку задачі класичної та системної оптимізації при проектуванні систем антикризового управління та прийняття рішень, а саме: математичні моделі, критерії оптимальності, обмеження, цілі управління; обирати раціональні методи та алгоритми розв'язання задач оптимізації та управління змінами.

ФК 2. Здатність математично формалізувати проблеми, що описані природною мовою, розпізнавати загальні підходи до математичного моделювання конкретних процесів кризи.

5. Результати навчання за дисципліною:

Результат навчання (РН) (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація; 4. автономність та відповідальність)	Форми (та/або методи і технології) викладання і навчання	Методи оцінювання та пороговий критерій оцінювання (за необхідності)		Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
Код	Результат навчання			
РН 1.1	Знати основні поняття теорії та практики прийняття рішень в кризових ситуаціях	Лекція	Контрольна робота, 60% правильних відповідей	20%
РН 1.2	Знати основні постановки задач	Лекція		20%
РН 1.3	Знати основні методи розв'язання задач	Лекція		20%
РН 2.1	Вміти застосовувати основні методи розв'язання задач прийняття рішень в кризових ситуаціях	Самостійна робота	Робота на лекційних заняттях	20%
РН 2.2	Вміти застосовувати основи теорії прийняття рішень в кризових ситуаціях на практиці	Самостійна робота		20%

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання:

Програмні результати навчання	Результати навчання дисципліни				
	РН 1.1	РН 1.2	РН 1.3	РН 2.1	РН 2.2
ПРСАПР 1. Знати та вміти застосовувати основні методи постановки та вирішення задач системного аналізу в кризових ситуаціях.	+	+	+	+	+
ПР 5. Знати основи теорії системної оптимізації, теорії прийняття рішень, вміти застосовувати їх на практиці для розв'язування прикладних задач кризового управління в складних системах	+	+	+	+	+

7. Схема формування оцінки.

7.1 Форми оцінювання студентів: Контроль знань студентів здійснюється за кредитно-трансфертною системою. Результати навчальної діяльності студентів оцінюються за 100-бальною шкалою.

Семестрове оцінювання. Робота в семестрі складається з 2-х частин. При виставленні балів враховується: оцінка за контрольну роботу – 20 балів; робота студентів на заняттях – 20 бали, виконання самостійної роботи – 20 бали за кожну частину.

Підсумкове оцінювання проводиться у формі заліку – 100 балів. Залік виставляється за результатами роботи студента уздовж всього семестру і не передбачає додаткових заходів оцінювання для успішних студентів.

Результати навчання які будуть оцінюватись: РН1.1, РН1.2, РН1.3, РН2.1.

Підсумкова оцінка $100=20+2*20+2*20$.

7.2 Організація оцінювання:

Терміни проведення форм оцінювання:

1. *Контрольна робота: до 13 тижня семестру.*

Студент має право на одне перескладання кожної контрольної роботи із можливістю отримання максимально 80% початково визначених за цю контрольну роботу балів. Термін перескладання визначається викладачем.

У випадку відсутності студента з поважних причин відпрацювання та перездачі контрольних робіт здійснюються у відповідності до „ Положення про порядок оцінювання знань студентів при кредитно-модульній системі організації навчального процесу”.

7.3 Шкала відповідності оцінок

Зараховано / Passed	60-100
Не зараховано / Fail	0-59

8. Структура навчальної дисципліни. Тематичний план занять

№ пп	Номер і назва теми	Кількість годин		
		Лекції	Лабораторні	Самост. робота
Частина 1. Складові оперативного кризового управління (ОКУ). Основні принципи, поняття, організаційні заходи оперативного кризового прийняття рішень(ОКПР).				
1	Тема 1. Симптоми кризи. Причини кризи. Криза.	2		
2	Тема 2. Оперативне антикризове управління (консолідація). Стратегічне антикризове управління (трансформація). Реформування. Реструктуризація. <i>Самостійна робота.</i> Моделі та методи підготовки та прийняття рішень верхньою ланкою управління. [5, с .28-32].	4		4
3	Тема 3. Консолідація. Основне рівняння фінансового планування. <i>Самостійна робота.</i> . Агрегована модель розвитку корпорації [5, с.32-37].	2		4
4	Тема 4. Основні документи бухгалтерської та фінансової звітності. Фінансові показники ROS, AT, GT, ROA, ROE. Аналіз діяльності підприємства за ROA. Приклади. <i>Самостійна робота.</i> . Багаторівнева система моделей розподілу корпоративних ресурсів(корпорація –фірми-бізнес-одиниці). Статична та динамічна дворівнева модель. Багаторівнева модель корпорації. Планування вертикальних перетоків фінансів [5, с.37-46].	4		4

5	Тема 5. Модель Du Pont – механізм координації заходів ОКУ. <i>Самостійна робота.</i> Дворівнева модель. Алгоритм оцінки потенціалу фірми та вибору проектів змін(розвитку) [5, с.46-54].	4		6
6	Тема 6. Модель показника прибутку на продажі. Модель показника оборотності активів. <i>Самостійна робота.</i> . Модель та траєкторний метод системної оптимізації. Зміна структури обмежень з мінімальними витратами [5, с.46-54]. Загальна математична модель та формалізація багатокритеріальної постановки задачі оптимального управління фінансовими потоками [5, с.62-с.76].	4		6
7	Тема 7. Приклад програми оперативного кризового управління. <i>Самостійна робота.</i> Дослідження властивості моделей та алгоритмів рішення задач [5, с.76- с.91].	2		4
8	Тема 8. Схема заходів ОКУ. <i>Самостійна робота.</i> Прикладні задачі оптимізації фінансових потоків одного бізнесу [5, с.91-с.111].	2		6
<i>Всього за частиною 1</i>		24		30
Частина 2. Інформаційні технології, математичні моделі та методи оперативного кризового прийняття рішень(ОКІР).				
9	Тема 9. Управління запасами. <i>Самостійна робота.</i> Типові задачі та алгоритми аналізу фінансових потоків [5, с.138- с.144].	2		4
10	Тема 10. Управління готівкою. <i>Самостійна робота.</i> Моделювання взаємозв'язку виручки та оборотного капіталу при плануванні [5, с.166- с.175].	2		6
11	Тема 11. Задача вибору оптимального потоку грошових засобів (платежів та надходжень). <i>Самостійна робота.</i> Модель руху оборотного капіталу [5, с.145- с.166].	2		6
12	Тема 12. Управління витратами. <i>Самостійної робота.</i> Моделювання управління рухом капіталу [5, с.219- с.232].	2		4
13	Тема 13. Задача визначення резервів зниження собівартості. <i>Самостійна робота.</i> Моделювання процесу управління вартістю компанії [5, с.232-244].	2		4
14	Тема 14. Управління дебіторською	2		6

	оргованістю. Задача взаємопогашення боргів п осіб без додаткових джерел фінансування. Приклад. Оптимальна бізнес-модель компанії. <i>Самостійна робота.</i> Вертикальна та горизонтальна інтеграція [5, с.245-257].			
15	Тема 15. Аналіз показників ймовірності банкрутства. Приклади. <i>Самостійна робота .</i> Управління комплексними корпоративними проектами в матричній структурі [5, с.257-265].	2		6
16	Тема 16. Аналіз беззбитковості . Приклади. Графічний підхід в аналізі беззбитковості . <i>Самостійна робота.</i> Приклади практичних задач формування кредитної політики [5, с.265-284].	2		6
17	Тема 17. Аналіз досягнення беззбитковості в умовах виробництва декількох видів продукції.	2		
	Контрольна робота			
<i>Всього за частиною 2</i>		18		42
ВСЬОГО		42		76

Загальний обсяг - 120 год., в тому числі:

Лекцій – **42 год.,**

Самостійна робота – **76 год.**

Консультації – **2 год.**

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

Основні:

1. Доленко Г.О. Інформаційні технології антикризового управління: Навчальний посібник. – К.: ВПЦ “Київський університет”, 2002. – 76 с.
2. Доленко Г.О. Інформаційні технології управління фінансовими потоками: Навчальний посібник. – К.: ВПЦ “Київський університет”, 2012. – 77с.
3. Скоун Т. Управлінський облік. Аудит, ЮНИТИ, 1997. – 179 с.
4. Процедури стратегічного планування /Упор. Г.О.Доленко: Навчальний посібник. – К.: ВПЦ “Київський університет”, 2001.- 60 с.
5. Балашов В.Г. Моделі та методи прийняття вигідних фінансових рішень.2003.-408 с.

Додаткові:

6. Іриков В.А., Новіков Д.А. Цілісна система державно-приватного управління інноваційним розвитком як засіб подвоєння темпів виходу з кризи та посткризового зростання. ППУ, - 2009, - 220 с.